

Stefan Bogdanov

coordinador del primer
Congrés Mundial
d'apicultura ecològica

"L'apicultura ecològica és la solució global, tant per als petits com per als grans productors"

Entrevista i traducció de l'anglès:
Alec Forssmann

En aquest número, l'Eixam entrevista en exclusiva el científic búlgar Stefan Bogdanov (63 anys), una de les màximes autoritats mundials en apicultura, sobretot en temes de qualitat dels productes apícoles. L'any 1966 es va traslladar a Suïssa i va emprendre estudis de Química i Bioquímica a la Universitat de Berna. L'any 1980 es va incorporar al Centre Suís d'Investigació Apícola, a la mateixa ciutat..

Actualment retirat, Bogdanov coordina el Primer Congrés Mundial d'Apicultura Ecològica, que se celebrarà a la ciutat de Nessebar, a la costa búlgara del mar Negre, del 27 al 29 d'agost. Aquesta cita pretén posar les bases d'una pràctica relativament nova: l'apicultura ecològica, que es perfila com a alternativa a l'apicultura intensiva, sotmesa a les pressions productives més enllà del que seria raonable i que és el tipus de producció dominant a les grans explotacions apícoles. "L'apicultura ecològica és sense dubte la resposta correcta, però només afavorirà la supervivència de les abelles en les àrees on el medi ambient romangui intacte", assenyala Stefan Bogdanov..

✿ Quin lligam té amb l'apicultura? Quina és la seva àrea d'investigació?

Vaig ser investigador químic al Centre Suís d'Investigació Apícola [Zentrum für Bienenforschung], a Berna, durant 26 anys. L'any

2006 em vaig retirar. Era el responsable de la secció de Qualitat de Productes Apícoles, i també estava implicat en altres projectes del departament relatius a la biologia de les abelles i a la investigació aplicada de plaques d'abelles.

✿ Creu en l'escalfament global? Està causat en part per l'acció de l'home?

D'acord amb la quantitat enorme d'informació que s'ha acumulat en els darrers anys, i d'acord amb el que he experimentat, estic convençut que hi ha un escalfament global. I crec que està causat principalment per l'acció de l'home.

✿ Albert Einstein va dir en una ocasió: "si les abelles desapareguessin del planeta, a la humanitat no li quedarien més de quatre anys de vida". Creu en aquesta afirmació?

Crec que les abelles són sensibles als canvis en el medi ambient. Durant quatre milions d'anys han sobreviscut amb èxit a molts de-

ENTREVISTA

safiaments. Si realment desapareguessin de la Terra seria un gran, gran senyal d'alarma, i la supervivència humana estaria en gran perill.

✿ Per què és tan important la funció de les abelles en els ecosistemes?

Les abelles són part de l'ecosistema i contribueixen a la pol·linització de plantes silvestres i cultivades. Personalment, crec que actualment són més importants per a la pol·linització de plantes cultivades i per als éssers humans que no pas per a les plantes silvestres, a la pol·linització de les quals contribueixen altres espècies d'abelles i insectes.

✿ Les espècies invasores foranes constitueixen una gran amenaça per a les autòctones? Entre altres coses, s'han realitzat experiments per creuar l'abella de la mel europea i l'africana.

En efecte, l'encreuament entre l'abella de la mel europea i l'africana ha donat com a resultat l'abella africanitzada, a Amèrica del Sud, que ha provocat canvis dràstics en l'apicultura per culpa de la seva agressivitat. De totes maneres, l'exemple al Brasil demostra que la cria d'aquesta abella també té aspectes positius, ja que és més resistent als pesticides. D'altra banda, l'agressivitat d'aquesta abella ha disminuït com a conseqüència de la cria d'abelles.

✿ Les abelles estan reaccionant de manera anormal?

Sí, estan reaccionant a tots aquests canvis. Durant l'hivern, per exemple, es produeixen llargs períodes de cria; un fet relacionat amb l'alta taxa de supervivència de l'àcar *Varroa*. I sovint els apicultors es mostren incapaços d'enfrontar-se a aquesta nova situació i de controlar la *Varroa* de forma efectiva.

✿ A Espanya s'han perdut milers de colònies, i també a altres països del món. La síndrome del despoblament dels ruscós, en anglès CCD (*Colony Collapse Disorder*), està vinculada a la contaminació ambiental o a altres factors biòtics com la *Varroa* o el paràsit *Nosema cerenae*?

Crec que els diferents factors mencionats abans provoquen un efecte sinèrgic [la integració d'elements produeix un resultat

L'apicultura ecològica és capaç d'enfrontar-se millor als problemes sanitaris

més gran que la simple suma d'aquests]. També hi ha altres factors que actualment s'estan tractant en un projecte europeu denominat COLOSS [www.coloss.org]. En algunes parts del món hi ha registres que demostren que els apicultors que utilitzen l'apicultura ecològica són capaços d'enfrontar-se millor als problemes sanitaris i més concretament al desabellament dels ruscós. He vist aquesta informació a Inter-

net, però estic esperant a rebre informació més fiable en el Primer Congrés Mundial d'Apicultura Ecològica, que se celebrarà a Bulgària. D'altra banda, sembla que les co-

lònies d'abelles es troben en una situació més perillosa -amb més pèrdues- als països europeus desenvolupats que no pas als menys desenvolupats. Pel que conec, a països d'Europa de l'Est, on no es practica tant l'agricultura intensiva, on generalment hi ha menys destrucció ambiental i ús de pesticides, i on hi ha més àrees naturals, la pèrdua de colònies es manté dins de la normalitat, entre el 5 i el 10% després de la hivernada.

✿ Com afecta la síndrome del despoblament dels ruscós a la producció mundial de mel?

Si no hi ha abelles, no hi ha mel.

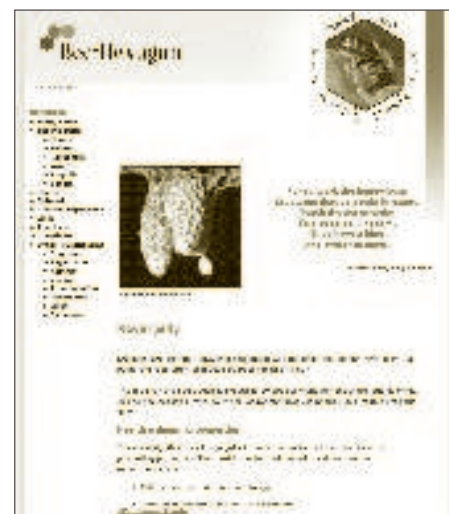
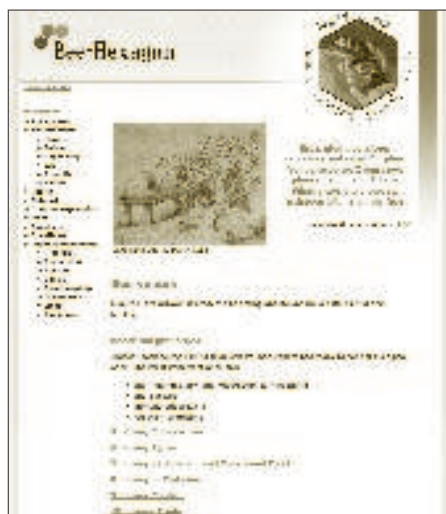
✿ Quines conclusions es poden extreure de la darrera edició del Congrés Internacional Apimondia? Hi va haver un acord sobre les causes del CCD?

Es va produir una reunió del grup COLOSS,

● Representació d'un home prehistòric recolectant mel a la cova de l'Arana (València)

● Tres captures de pantalla de la web del prof Bogdanov www.bee-hexagon.com

sota el lideratge de Peter Neumann, del Centre Suís d'Investigació Apícola. No estic exactament informat sobre tots els informes i discussions, però sé que no hi ha cap acord definitiu sobre les causes del CCD.

✿ És l'apicultura ecològica una solució a aquesta amenaça?

Aquest tipus d'apicultura és sense dubte la resposta correcta, però només afavorirà la supervivència de les abelles en les àrees on el medi ambient romangui intacte. Així que la solució global és l'agricultura ecològica i un desenvolupament econòmic sostenible.

✿ L'apicultura ecològica és una pràctica relativament nova. Quins són els aspectes més importants d'aquesta modalitat? És més costosa que l'apicultura tradicional? És accessible als petits productors?

L'apicultura ecològica a Europa ha d'ajustar-se als requisits establerts per la UE, reglament (CE) núm. 1804/1999 [veure http://www.bee-hexagon.net/files/fileE/Organic_Councilregulation1804.pdf]. És més laboriosa que l'apicultura tradicional, com passa també entre l'agricultura orgànica i la tradicional. L'apicultura orgànica pot ser practicada tant pels petits com pels grans productors.

✿ La Xina és actualment el primer productor mundial de mel. Per què és tan important la mel per a aquest país? Com poden competir els productors europeus contra aquests mercats?

La Xina exporta tots els seus béns a preus molt baixos, inclosa la mel, degut al seu baix cost de producció. I crec que l'apicultura és un ofici que permet als pagesos xinesos

arribar a final de mes. En la majoria de països europeus la producció pròpia no és suficient per satisfer les necessitats dels consumidors. Els consumidors estan preparats per pagar preus més alts per la seva pròpia mel. En molts països europeus una gran quantitat de la mel es ven als consumidors.

✿ És la mel del països mediterranis d'una qualitat suprema?

No sóc expert en la qualitat de les mels del Mediterrani, però he vist que hi ha un alt nivell de producció i distribució a països com Itàlia, França, Espanya, Portugal i Grècia.

✿ Per últim, quines són les seves expectatives respecte al Primer Congrés

Mundial d'Apicultura Ecològica que se celebrarà al seu país, a Bulgària. Quina assistència es preveu? Quin és el propòsit d'aquest congrés?

Confio que per primera vegada podrem resumir l'experiència d'apicultors ecològics i sostenibles d'arreu del món. No tinc cap idea de quina serà l'assistència, ja que és el primer congrés d'aquest tipus. Hem reservat una sala amb una capacitat màxima de 350 persones. És una iniciativa de l'Associació Búlgara d'Apicultura Ecològica. Com a natiu búlgar, i convençut de l'alta qualitat dels productes apícoles ecològics, exerciré amb molt de gust de coordinador d'aquest congrés.

Breu ressenya biogràfica del prof. Stefan Bogdanov

El Dr. Stefan Bogdanov treballa en el Centre Suís d'Investigació Apícola. Va néixer el 1946 a Sofia, Bulgària, on vivia amb dos germans grans, Pedro, Vladimir, la mare Helena i el pare Stefan. Es va graduar a l'English gymnasium a Sofia el 1965. De Bulgària va arribar a Suïssa el 1966, on inicià estudis en Química i Bioquímica a la Universitat de Berna, Suïssa. Es va graduar amb un Doctorat el 1974 i des de 1980 ha estat treballant com a químic aplicat en el Centre d'Investigacions de les abelles a Suïssa (Schweizerisches Zentrum für Bienenforschung Swiss; <http://www.agroscope.admin.ch/imkerei/>). Ha publicat a les revistes científiques més

importantes del món, especialment en analítiques de mels, incidint sobretot en aspectes metodològics, tipificació de mels, detecció d'adulteracions, així com en temes de malalties d'abelles, maneig, etc. Forma part de diverses comissions internacionals i del grup APIMONDIA. Tanmateix, ha participat i divulgat bona part de la seva tasca científica a través de la publicació de llibres i organització de congressos internacionals i impulsa la International Honey Commission. Es va retirar l'any 2006, però segueix actiu en tots els camps de la seva activitat professional. Per a més informació podeu consultar la seva excel·lent web: <http://www.bee-hexagon.net/>. ✿ **Jaume Cambra**